

Jutranja izdaja.

322. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 5. oktobra 1910.

Cena 4 vinarje.

Letnik XLIII.

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto	K 12—
pol leta	" 6—
četr leta	" 3—
na mesec	" 1-10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5. (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Posamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petit vrsta 14 vin. Pri večkratni inserciji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto	K 18—
pol leta	" 9—
četr leta	" 4-50
na mesec	" 1-60
Za inozemstvo celo leto	" 28—

Upravnštvo: Knaflova ulica 5. (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Zborovanje nacionalno - politične komisije za češki deželni zbor.

G. — Praga, 5. oktobra. Včeraj popoldne ob 2. so se tukaj začele pod predsedstvom grofa Clam - Martiniča konference nacionalno - politične komisije za češki deželni zbor. Tako je pričelo z generalno debato, ki je trajala do pol 7. zvečer. Na obeh straneh je generalna debata bila prav zadovoljiva. Na koncu seje so izjavili poslanci obeh taborov, da so z včerajšnjim koncem seje prav zadovojni in da je ta tek in razvoj seje pokazal, da je poravnava mogoča. Od obeh strani se je v teku debate kazalo stremljenje, kolikor mogoče mirno in objektivno govoriti in grof Thun je po končani seji izjavil, da, če estane situacija takšna, kakršna je dosedaj, je gotova sprava mogoča. Zlasti so se obnašali radikalni poslanci obeh taborov mirno. Generalna debata se bo danes nadaljevala in bo najbrže tudi že danes končana, nakar se takoj prične s specijalno debato. O seji sami se izda oficijalen komunikat, za katerega redakcijo je izvoljen in sestavljen poseben redakcijski odsek, sestoječ iz 7 članov pod predsedstvom grofa Clam - Martiniča. Končna redakcija komunikata je poverjena poslaneu Baerenreitherju.

Moravski deželni zbor.

B. — Brno, 5. oktobra. Deželni glavar je otvoril včerajno sejo deželnega zabora ob $\frac{1}{4}$ na 5. popoldne. Na dnevnem redu je bilo glasovanje o meritu nujnega predloga čeških poslancev glede nemških napadov na češke Sokole v Ihlavici, dne 31. julija. Nemški poslanci so se absentirali glasovanja in so dvorano zapustili. Vsi češki poslanci so glasovali za meritum in sicer tudi češki poslanci konservativnega velenovestva. Pri glasovanju pa se je izkazalo, da je za sklepnost deželnega zabora navzveč premalo poslancev. Radi tega je bila seja zaključena.

Posledice slovenske klerikalne obstrukcije v štajerskem deželnem zboru.

F. — Dunaj, 5. oktobra. »Neue Freie Presse« piše o posledicah, ki jih bo imela obstrukcija slovenskih klerikalcev v štajerskem deželnem zboru za štajerske deželne finance. Bati se je, da bodo dolgorvi štajerske dežele tako narasli, da nastopi za deželo ravno tako kritičen položaj, kakor na Češkem. Zlasti bo zaključenje zasedanja oviralo celo vrsto važnih gospodarskih akcij, kakor so zlasti železniške zadeve in pa regulacija učiteljskih plač, katerega oviranja so po zatrdilu »Neue Freie Presse« krivi edinole Slovenci.

Skupne ministrske konference.

F. — Dunaj, 5. oktobra. Skupne ministrske konference se začeno zopet dne 6. oktobra. V njih se bo dogovoril ves material, ki se predloži otočnim delegacijam. Ogrski ministr-

ski predsednik grof Khuen - Hedervary in honvedski minister general-major Hasay sta že došla na Dunaj. Zlasti se bodo skupne ministrske konference pečale s celim kompleksom vojaških vprašanj, ter sklepale o tem, v kaki obliki naj se predloži delegacijam nov brambeni zakon. Posebno pa se bo v teh konferencah razmotrivalo vprašanje dveletne vojaške službe in pa vprašanje zvišanja avstrijske mornarice. Za delegacije se pričakuje, da bodo ogrski opozicionalci, na čelu jim grof Apponyi zopet stavili v njih stare ogrske zahteve za madžarizacijo ogrskih polkov. V avstrijskih delegacijskih krogih se radi tega že vnaprej zatrjuje, da bi te zahteve, če bi bile preostre in če bi Ogri preveč zahtevali, bile povod za veliko krizo v delegacijah, ki bi najbrže tudi potem dolgo o tem razpravljale.

Sestanek delegatov v delegacije.

C. — Dunaj, 5. oktobra. Prihodnje dni se snidejo izvoljeni delegati avstrijske delegacije, da se posvetujejo zlasti o izvolitvi predsednika, katero mesto pripade letos enemu članu avstrijske poslanske zbornice. Nemei reklamirajo to mesto za se in se imenujeta kot kandidata za to mesto zlasti poslancev dr. Lechner ali dr. pl. Nitsche. Poljaki se zavzemajo zoper za to, da mora pripasti predsedniško mesto Poljakom in da mora biti vsled tega predsednik kak Poljak. Med Poljaki so nekateri za prof. Glombinskega, drugi za dvornega svetnika Germanna. Tudi dr. Kolozowski se imenuje za kandidata. Končno se odloči to vprašanje pri skupnem sestanku neposredno pred začetkom delegacijskih zasedanj.

K zasedanju delegacij.

F. — Dunaj, 5. oktobra. Delegacijam, ki prično zborovati prihodnji teden, bo predložen tudi osnutek novega vojaškega kazenskega procesa, da posamezni delegati dobe vpogled v novosti, ako tudi z zakonom kot takim nimajo delegacije nič opravka.

Schönaich ostane.

F. — Dunaj, 5. oktobra. »Neue Freie Presse« poroča, da v poučenih krogih dvomijo nad tem, da bi bilo stališče vojnega ministra Schönaicha omajano, tem manj, ker vživa veliko zaupanje cesarja.

Seja ogrske magnatske zbornice.

Z. — Budimpešta, 5. oktobra. Ogrska magnatska zbornica je imela včeraj sejo, v kateri je izvolila na njo pripadajoče število članov za delegacije.

Razprava o statutu za enotni klub čeških poslancev.

G. — Praga, 5. oktobra. Komite, kateremu je poverjena naloga, da izdelo statute za skupni enotni klub čeških poslancev, je imel včeraj pod predsedstvom ex - ministra Pacaka sejo, v kateri se je končala debata o predloženem referatu. Ko bo redak-

cija statuta končno in definitivno končana, se predloži statut parlamentarni komisiji »Češkega svaza«, na kar pride cel elaborat pred generalno sejo vseh čeških poslancev, ki statut odobre. Včerajšnje seje so se udeležili poslanci Budvaj, dr. Drtina, dr. Hajn, Maštinka, dr. Stransky, pater Šramek in ex - minister Začek.

Cehinje reklamirajo za se — volilno pravico.

G. — Praga, 5. oktobra. Pred včerajšnjo sejo nacionalno - politične komisije za češki deželni zbor, je prišla velika deputacija zastopnic čeških ženskih organizacij k načelniku posameznih čeških poslanskih klubov, ter jim predložila peticijo, da naj se zavzamejo za uvedbo aktivne in pasivne volilne pravice žensk za češki deželni zbor. Poslanci so v svojih odgovorih poudarjali deputacije težkoče, ki se stavijo tej zahtevi nasproti v sedanjih razmerah.

Belgijska kraljeva dvojica na Dunaju.

F. — Dunaj, 5. oktobra. Včeraj se je vršil v dvornem gradu gala-dinner na čast belgijski kraljevi dvojici. Cesar jima je napisal kako presrečno ter naznalil, da se bo 27. infanterijski polk, ki je v Ljubljani, imenoval odslej naprej »Kralj Albreht belgijski«. Belgijski kralj se je zahvalil cesarju za presrečne besede ter poudarjal spoštovanje, ki ga čuti do čestitljivega staroste evropskih vladarjev. Opoldne se je vršil dejeneur pri prestolonasledniku Fran Ferdinandu na čast belgijskima gostoma. Dopolne je belgijski kralj posetil zunanjega ministra grofa Aehrenthalja, pooldne pa je obiskal lovsko razstavo.

Vladni komisar v Poštni na delu.

G. — Poštna, 5. oktobra. V Poštni je tamošnji vladni komisar, ki vodi občinske posle, ker je bil občinski odbor razpuščen, uvedel nemški uradni jezik, ter dal odstraniti edino češko - nemške napise in jih nadomestiti s samonemškimi.

Spopadi med turškimi in bolgarski vojaki.

B. — Sofija, 5. oktobra. Semkaj so došle vesti, da so vojaki turške obmejne posadke Vatak Kuka blizu Kirdjaka 30. septembra streljali na neko bolgarsko vojaško patruljo in ustrelili enega bolgarskega vojaka. Vojaška oblastva celo zadevo preiskuje.

Razmerje med Avstrijo in Italijo.

M. — Berlin, 5. oktobra. Bivši italijanski minister in sedanj poslanec Feraris je imel razgovor s korespondentom »Berliner Tagblatta«, ter je na vprašanje, ali veruje v turško - rumunsko vojaško konvencijo, odgovoril: »To se ve, to je popolnoma naravno in če bi ta pogodba tudi na papirju ne obstajala, bi bila dejansko itak opravičena in bi se tudi udejstvovala.« Na vprašanje, kako sodi o vstopu Turčije v trozvezo, je

odgovoril Feraris, da je pri sedanjem političnem položaju jako malo verjetno, da bi se tak vstop izvršil. Na vprašanje, za kako smatra sedanje razmerje med Italijo in Avstrijo, je Feraris odgovoril, da se mu zdi, da je vsled tega, ker se je Balkan pomnil in ker niti Italija, niti Avstrija ne boste vplivali nasproti medsebojnim interesom na Balkanu, za nekaj časa vendarle precej zadovoljivo. O ministru sestanku v Turinu se je izrazil tako skeptično. Avstrija namreč navzlie ozki zvezi z Italijo, vedno znova utrujuje in pošilja vojaštvo na italijansko mejo in k Jadransku morju, ter s tem razdira ono naklonjenost, ki bi bila v Italiji napram Avstriji tako potrebna. — Na vprašanje, kaj misli o italijanski univerzi v Trstu, je poudarjal Feraris, da Italijani zelo žele ugodno in končno rešitev tega vprašanja, ker pomenja novo poroštvu resnega priateljstva med Italijo in Avstrijo.

Morilcem bankirja Kischa na sledu.

G. — Praga, 5. oktobra. Kakor smo že v večernem listu poročali, se je praški policiji posrečilo, dognati, kdo sta morilca bankirja Kischa. Morilca sta 33letni natakar Rudolf Hauser iz Inomosta in 31letni Josip Heff iz Amstettnera. Oba sta bila pred 4 in pol leti, namreč leta 1905 obsojena radi tatvine na 4 in polletno ječo, katero kazen sta prestala v kazničnici v Garstenu. Tamkaj sta se najbrže o umoru in napadu na bankirja natančno dogovorila. Sedaj je policija dobila slike obeh in različni ljudje so spoznali iz slik morilca, zlasti pa gospa Novakova iz Karlina, pri kateri je Hauser stanoval. Policija je takoj pričela velikansko in mrzlično preiskavo za sledovi morilcev, ter se predvsem obrnila na posamezne policejske urade, ter dala tem signalisement. Nato se je javila kazničnica v Garstenu, ki je praški policiji doposlala slike obeh osušljencev in pa daktiloskopične odtiske obeh zločincev. Na podlagi teh daktiloskopičnih odtiskov je mogla policija dognati popolnoma sigurno, da je Hauser morilca bankirja Kischa. Pri preiskovanju bankirjevega stanovanja je našla namreč policija en eksemplar »Prager Abendblatta«, na katerem se je nahajala krvava pega in na tej pegi se je našel tudi odtisk prstov. S primerjanjem obeh odtiskov, namreč tega na časopisu in onega od kazničnice v Garstenu jej do poslanega, se je identiteta popolnoma natančno dognala, ker je odtisk prsta na časopisu tudi popolnoma identičen z odtiskom prsta na vposlanih odtiskih Hauserjevih prstov iz Garstena. Policija je še tekom popolnega dne z mrzlično naglico poižvedovala po celi Pragi za morilcema, ter končno prišla do sklepa, da sta oba morilca že včeraj pobegnila iz Prage v Linic. Takoj nato so se odredili vsi potrebnii koraki glede poizvedbe v Linicu, vsi ti koraki pa dosedaj še niso priveli do nikakega uspeha.

Volitev v Beli Krajini.

V torek, dne 18. t. m., se odloči, kdo bo v bodoče zastopal Belo Krajino v državnem zboru — ali proteže tistega Šukljeta, ki je tri leta sedel v parlamentu na Dunaju, ne da bi ganil z mazinjem, da bi se kaj storilo na korist zapostavljene Bele Krajine, ali pa domačin Engelbert Gangl, ki je vzrasel v Beli Krajini in pozna križe in težave prebivalstva v novomeškem, črnomaljskem in metliškem okraju, ter je tudi voljan posvetiti delu za svoje ožje rojake vse svoje moči.

Klerikalni kandidat je profesor, in deželnih odbornik Evgen Jare.

Mož je iz premožne novomeške rodovine in ni nikdar izkusil, kaj je beda in kaj se pravi boriti se za skorjico vsakdanjega kruha.

Z bogatimi podporami z doma je študiral brezskrbno v Gradeu.

Čim je položil izpite, je bilo takoj pripravljeno zanj udobno profesorsko mesto. Komaj je dovršil predpisano starost, že je bil izvoljen v deželnih zbor in skoro na to je postal deželnih odbornik. S tridesetimi leti je torej napravil Jare nenavadno karijero in si gmotno popolnoma zasigural svoje stališče. Tudi v drugem oziru mu je bila sreča mila: bogato se je oženil, kakor malokdo, da je sedaj, kakor Nemec pravi: »ein gemachter Mann«.

Jare torej ni nikdar poznal bede in neznana mu je kruta borba za košček suhega kruha.

Kako naj takšen človek sočustvuje s prebivalstvom novomeško-metliškega - črnomaljskega okraja, kateremu je beda takoreč vsakdanji gost, beda, ki tira vsako leto na tisoče in tisoče ljudi, da morajo zapustiti rodno grudo in iti po svetu s trebuhom za kruhom??

Clovek, ki je od rojstva vedno navajen na beli kruh in ki živi v razkošju, nima nikdar sreca za trpinu, to uči že izkušnja.

In zdi se, da so to uvideli tudi volilei v Beli Krajini, zakaj večina njih neče kljub silnemu duhovnišemu pritisku in terorizmu ničesar vedeti o Jareu.

Že sedaj se lahko reče, da bo večina volila v črnomaljskem in metliškem okraju zares pravega ljudskega kandidata Gangla.

Prav tako pa je tudi gotovo, da je bil plemeniti Šuklje zadnjikrat zastopnik Bele Krajine v deželnem zboru, zakaj nesporno je, da bi deželni glavar že sedaj ne bil več izvoljen za deželnega poslanca, ako bi se podvrgel novi volitvi.

V novomeškem okraju stope šanse za klerikalec ugodnejše, a tudi tu bi se jim s spremno agitacijo dalo izpodneti tla. To pa bi se dalo doseči edino s tem, aki bi v volilni borbi sodelovali vsi napredni krogi, pred vsem

pa, aki bi novomeški naprednjaki storili svojo strankarsko dolžnost ter pravočasno posvetili volilni agitaciji in volilni borbi vse svoje sile.

Upamo, da se bo to zgodilo in da se ne bo v naprednih krogih zopet pojavila tista pogubna resignacija, ki se rodi iz malodušnosti, češ, — saj je itak ves napor brezuspešen, ker je zmaga klerikalcev zagotovljena.

To je povsem krivo in pogrešno stališče.

Ako bomo vselej vodili politiko z resnicijami, potem je najbolje, da napravimo že v naprej križ nad vsemi uspehom.

Naj bo nasprotnik navidezno še tako močan, nepremagljiv ni in s spretnim manevriranjem se tudi njega da strmoglavit.

Klerikali sami si svoje zmage v Beli Krajini niso popolnoma sigurni, to je znak, da bi naprednjaki vendarle mogli zmagati, ako bi storili vsi, od prvega do zadnjega, svojo strankarsko dolžnost, ter šli v boj z vero v zmago.

Položaj v Beli Krajini ni brezupen, to naglašamo, in v rokah naprednjakov samih je uspeh!

Seja klerikalnega deželnozborskega kluba.

Snoči so imeli klerikalni deželni poslanei sejo pod predsedstvom dr. Susteršiča. Seja je trajala do $\frac{3}{4}$ na 8. zvečer. Na tej seji so razpravljali o deželnem proračunu, o Lampetovih mlinih, o ljubljanskem mestnem štatu in o nepotrditvi poslanca Ivana Hribarja za župana. Kakor nam počačo, ni bila debata posebno živahnja. Gospodje so se nekoliko razvneli samo pri razpravi o ljubljanskem mestnem štatu. Sklenili so, da ga je treba za vsako ceno spraviti pod streho in delovati na to, da se bodo ljubljanske občinske volitve vrstile že po novem volilnem redu. Sklepali so tudi o svoji taktiki za slučaj napredne obstrukcije. Glede nepotrditve župana Hribarja so razni veljaki zastopali stališče, da je samo v interesu klerikalcev, da Hribar ni bil potrenjen in da se je s tem Hribarja napravilo samo manj nevarnega za klerikalec. Ker ga klerikali pri državnozborskih volitvah niso mogli strmoglavit, morajo biti samo zadovoljni, da ni več na celu mestne občine ljubljanske, kar je v prvi vrsti v interesu klerikalcev. Ti, ki so zastopali to mnenje, so predlagali, naj se afera Hribarjeve nepotrditve molče prezre. Drugi so kazali na to, da je »Slovenec predčasno pisal, da bodo klerikali glede kršenja mestne avtonomije v deželnem zboru spregovorili s Schwarzem, ter poudarjali, da je vzpriča tega treba, da se javnosti nameče v oči vsaj nekoliko peska. Končno so sklenili, da prepuste vso stvar — modrosti svojega voditelja dr. Šusteršiča. To se pravi toliko, da bodo

storili to, kar bo zahteval baron Schwarz.

Deželnozborske seje pod nemškim vodstvom.

Deželni glavar plemeniti Šuklje je tako obolel, da v današnji seji deželnega zabora ne bo mogel predsedovati. Mesto njega bo torej poslovil deželnega glavarja namestnik baron Lichtenberg, ki bo seveda vodil vse razprave v nemškem jeziku. Ker bo imel deželni zbor baje danes slavnostno sejo povodom vladarjeve osemdesetletnice, bo imel deželni glavar, oziroma njegov namestnik gotovo svečanostni nagovor. Ali bo ta nagovor samo nemški? Sмо rado vedni!

Glavna trafika in slovenčina.

Glavna trafika na Mestnem trgu je imela do zadnjega časa samo nemške napis. Na pritisk od zgoraj se je končno njen imejitelj toliko vdal, da je napravil tudi nad vratmi slovenski napis. Sedaj so pritrtili na vratih trafiike novo tablo, a ta je samonemška in vrhu tega še slikana v rdečo-zloto-črni vzenemških barvah. Konstatujemo, da je finačno ravnateljstvo svoječasno ukazalo, da morajo imeti vse trafiike po mestu dvojezične napis, ker so se nekateri slovenski trafiikantje osmeli obesiti nad svojimi lokalni samoslovenske table. Ali je dotedi ukaz veljal samo za slovenske trafiikante? To vprašanje stavimo na gospoda finančnega ravnatelja Klimenta in pričakujemo, da bo proti glavnim trafiiki postopal z isto vmeno in strogo, kakor svoječasno proti raznim malim trafiikam. Menimo namreč, da so oblastveni predpisi veljavni za vse, in da ne pripuščajo nobenih izjem. Sicer pa je tudi stvar okusa, če merodajni faktorji nimajo ničesar proti temu, da se državni orel blešči v vzenemških barvah.

Kaj poreko na to naši pravi Nemei in Nemškutarji?

Graška »Tagesspost« št. 269, dne 30. septembra t. l., prinaša od dr. O. Seidla spisan zanimiv članek, ki se peče z Nemei na južnem Ogrskem (v Bački, Slavoniji in Erdelju). Priznava popolni neuspeh, ali točneje »fiasco« pruskega »hakatizma« na nemškem Poljskem ter toži, da se brezuspešno ubija poljskim otrokomov sovražni nemški jezik v trde slovenske butice, med tem, ko rojeni Nemei v šoli zaostajajo. Iz pisma nekega pri Poljakih deluječega prijatelja-četitelja navaja doslovno: »Es ist Unrecht und Unsinn deutsche und slavische Bauernkinder in ein und dasselbe Zimmer zu sperren (krivica in nesmisel je, nemške in slovenske kmečke otroke v eno šolsko sobo posajati!).« Kaj pravi na to naša, za vsenemščino tako goreča vlada??

Nova planinska postojanka.

Kakor nam poročajo s Štajerskega, namerava marljiva savinska podružnica »SPD« graditi prihodnje leto novo kočo in sicer na najlepši gorski planoti v Savinskih planinah v Korošici, tik pod Ojstrico. Tu je stala prej malo koča celjske sekcije nemškega planinskega društva, ki pa ni malone odgovarjala turistskim zahtevam. Ker se za kočo leta in leta ni nihče brigal, je v zadnjem času popolnoma razpadla, da je za vsako uporabo nemogoča. Tu na tej prekrasni planoti bo savinska podružnica zgradila novo kočo, oziraje se v prvi vrsti na to, da bo s tem ustregala zlasti kranjskim turistom, ki so dolej hodili na Ojstrico le redkokrat prav zaradi tega, ker na tej strani ni bilo nobenega zavetišča. Kocbekova koča, ki je od Korošice oddaljena kakšne tričetr ure, potem, ko se zgradi nova koča, baje ne bo več oskrbovana.

Kegljaški večeri v Narodnem domu.

Piše se nam: Lastovke so odjadrane v južne, gorkeje kraje, dolgi jesenski večeri so nas zalotili, a se daljši zimski nas čakajo! Gledališče je slovesno otvorilo novo sezono ter vabi s prav sirensko milimi melodijsami posetnike v svoje naročje, kjer naj bi od napora utrujeni živci vsaj za kratek čas predstave pozabili prenesne skrbi vsakdanjega življenja...! Živa in gibčna mladina obojega spola je že začela — kljub vsem cerkevnim »anathemam« — pridno pohajati razne plesne vaje in se pripravlja na mične zemske veselice. — In kaj počne starejši, za ples ne več sposobni sloji? Tem, že resnim gospodom, in tudi mladini, se ponuja lepa prilika za dolge zimske večere! Kegljišče v »Narodnem domu« je povsem nanovo urejeno: nova peč Schillingovega sistema daje prijetno gorkoto, nove krogle že komaj čakajo srečnega lučaja, »ki podre jih vseh devet!« — itd. Torkovi kegljaški krožek se s temi vrsticami obvešča, da se je že pričelo 4. t. m. redno kegljanje. Na zdar!

Slovenska anekdota iz svete dežele.

Arabski lastniki oslov za ježo, s katerimi se delajo izleti v Jeruzalemko okolico, so se kot podjetni možje priučili nekaj nemških besed, s katerimi bi ponujali slovenskim romarjem svoje živalice. »Gute Esel, scheene Esel,« so vpili in usiljevali svoje osle našim očancem in tretjalčkam, da si jezdče ogledajo svete kraje. Gruča Arabcev pa je prišla na srečno misel, da je za naše pobožnike gotovo najlepša in najpohvalnejša beseda »katoliš« in so ponujali na ves glas svoje osle kot — »Katalische Esel.« S kakšno srečo, o tem bratei, ki so zopet med nami, molče z veliko diskretnostjo.

Prijela ga je za roko in ga potegnila za sabo v sobo.

»Mali Gall, evet kirasirjev, fant vseh fantov,« je s presrčnim veseljem govorila Leonora, »sem stopite v luč, da vam pogledam v obraz, če so vam že zrasle brke.«

Postavila je luč na mizo in zasukala Gallu k sebi ter mu pogledala v lice.

»Kaj vidim — kaj pomeni ta brazgotina čez ves obraz — kdo vas je tako opraskal?«

»Turški meč,« je odgovoril Gall in nagnil glavo, da je Leonora videla veliko, široko brazgotino, segajoč od sredi glave do ust.

»Odpustite mi mojo porednost,« je Leonora prosila vsa prestrašena. »Vajena sem, da sem se z vami vedno šalila, saj se še spominjate, kake burke sva časih uganjala. In potem tako sem se vas razveselila, da bi vas bila najraje objela — Gall, ljubi Gall, ne bodite hudi.«

»Nič mi tako ne govorite,« se je branil mali Gall. »Norče sva vedno brila in jih bodeva še. Tu pri vas, ko vas vidim tako veselo, se še prav zavedam, da sem zopet doma.«

(Dalej prihodnje.)

LISTEK.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporčaka.

Roman; spisal F. K.

(Dalje.)

Naj je tudi Snoj dosledno vztrajal pri tem, da je Leonora svobodna, in da se poroči z njo samo če ozdravi, vendar jo je smatral za svojo nevesto, kajti upal je trdno, da naposled še ozdravi in da se potem uresniči koprnjenje njegove duše.

Od tega dneva je prihajal Snoj vsako popoludne na obisk h gospe Jerajevi in je predsedel vsako popoludne na istem koncu zofe, kjer je prvič poljubil Leonoro. In te ure so bile zanj toliko lepše, ker je imel čut, da se mu polagoma vrača vid in so mu zdravnički dajali upanje, da bo okreval in vsaj za največjo potrebo zopet videl.

»Ni mnogo, kar mi obetajo zdravnički,« je Snoj pripovedoval Leonori, »a toliko vendar, da mi zagotovi srečo življenja. Zakaj to ti povem, Leonora, če bom le količkaj viadel, potem postaneš moja žena. Nečem, da bi imela slepega moža, a s

slabovidnim možem boš že izhajala. Koj ko pade obvezna z mojih oči, bo poroka, in potem pojdem na Nortransko. Saj vem, da moreš biti srečna samo v domačem kraju. Tudi Čerin je to vedel in mi je enkrat reklo: Leonora je evertlica, ki more živeti samo v notranjskem zraku.«

Prvič je bilo med njima sedaj izrečeno Čerinovo ime. Snoj je imel pač namen, da tega imena pred Leonoro nikdar ne izreče, a spozabil se je bil in žal mu je bilo tega.

»Ne zameri, če sem v svoji nerodnosti izrekkel Čerinovo ime; morda sem s tem zadel ob komaj zacetljeno rano...«

»Nikakor ne,« je mirne odgovorila Leonora. »Kar je bilo, to je pozabljen in pokopano. Lahko govoril o Čerinu z menoj ravno tako, kakor o kateremkoli drugem človeku.«

Besede so bile iskrene in Snoj jim je brezpogojno verjel. Prepričan je bil, da je Leonora pozabila na Čerina in da je njenemu srcu zadana rana zacetljena. Ni pa bil gotov, da bi se ta rana ne odprla in da bi iz nje ne udarila stara ljubezen, če bi Čerin zopet stopil pred Leonoro.

»Če ti ni mučno govoriti o Čerinu,« je reklo, »potem mi morda poveš, zakaj sta se razročila. Napo-

sled je vendar naravno, da me to zanimalo in ko sem bil pri tebi na Razdrtem, si mi sama obljudila, da mi to o svojem času že poveš.«

»Ne izprašuj me,« je prosila Leonora. »Kar je v vzezi z mojo razroko, to ni samo moja tajnost, nego tudi Čerinova, in zato ti sedaj tega še ne morem povedati.«

»Samo ne zameri, da sem te vprašal,« je reklo Snoj in ni od tega trenotka nikdar več omenil Čerinovo imeno.

Nekaj dni pozneje, ko je bil že Snoj po svojem običajnem obisku zapustil hišo gospe Jerajeve in je Leonora pripravljala mizo za večerje, je na hodniku slišala imenovati svoje ime. Slišala je tuj moški glas in začudeno odprla vrata.

V temni večji je stal vojaško obladen človek, ki je vpraševal deklo, če more govoriti z gospodinom Leonorom Gornikovo.

»Kaj želite gospod,« je vprašala Leonora in dvignila luč, ki jo je držala v rokah, da posveti tujev v obraz. A ko je pogledala v ta obraz, ji je luč skoraj padla iz rok.

»Gall,« je zaklicala v skrajnem presenečenju, »Gall, kaj ste res vi?«

»Da gospodin Leonora, Jošt Gall, kirasirski praporčak, stoji pred Vami in prosi milostnega sprejema.«

Proslava cesarjeve osemdesetletnice na e. kr. prvi državni gimnaziji v Ljubljani.

Ker šole osemdesetletnice cesarjevega rojstva niso mogle praznovati 18. avgusta, ker so takrat počitnice, praznovale so jo včeraj kot na dan njegovega goda. Zlasti slovesno so obhajali ta dan na prvi drž. gimnaziji. Po svečanem duhovnem opravilu so se učenci in učenke — nad 700 oseb — pod vodstvom učiteljskega zborna zbrali v prostorni, s cesarskimi, avstrijskimi in slovenskimi zastavami in zelenjem prav okusno okrašeni telovadnici, kjer se je pred kipom Njegovega Veličanstva vršila v istini navdušujoča in vžigajoča slavnostna akademija. Odbrani spred je obsegal devet točk. Potem, ko je ravnatelj dr. Požar v vznesenem govoru proslavljal cesarja kot uzornego človeka in vladarja, je dijaški pevski zbor pod vodstvom prof. dr. Kozine s presenetljivo eksaktnostjo zapel Foersterjevo kantato »Slava Avstrije« in vzbudil slavnostno razpoloženje, ki se je stopnjevalo od točke do točke. Petorica nižegimnazijev je nato dramatično predavala Aškerčeve, kakor zanalač za to priliko zloženo pesem »Najlepši dan« z vso mladinsko naravno svežostjo. Kot druga glasbena točka je sledila Nešverova »Uspavanka«, violin solo s spremeljevanjem harmonija, ki je izzvala hvaležen aplavz. Veliko navdušenost sta vzbudila dva dramatična prizora iz Körnerjeve zgodovinske zaloigre »Zrinski«, namreč prizor, ko Zrinski svoji ženi in svoji hčeri dovoli, da ostaneta navzlie vsej opasnosti pri njem, in pa prizor, ko prisežejo Zrinski in njegovi stotniki cesarju zvestobo do smrti, da zadnjega moža. Dramatično deklamacijo so proizvajali dve privatisti in petorica višegimnazijev. Ko je za tem dijaški pevski zbor zapel Medvedovo »Oj oblaki«, je gdje. Šimeceva, privatinja tega zavoda, deklamovala od nje same zloženo pesem »Cesarju Franetu Jožefu I. ob njegovi osemdesetletnici«, za katero je bila od cesarja dobila najvišje priznanje in zahvalo in izzvala navdušenje, ki ni hotelo poleči. Do viška pa se je povzelo razpoloženje, ko so končno dijaki v kostumih izvajali živo alegorijo »Avstrijski stanovi se poklanjajo svojemu cesarju«. V obliki improvizovane ovacije so namreč pred cesarjevim kipom nastopali reprezentanti posamnih stanov: parlamentarec, kmet, delavec, železničar, vojak, mornar, invalid, mala sirota, šolarček, ljudski šolar, srednješolec in končno reprezentant slovenskega naroda, slovenski fant in v navdušenih nagovorih na cesarja slavili njegove neštevilne zasluge in dobrote. Dobro izvedena ta alegorična ovacija je v istini segala do srca, zlasti se je ob govoru slovenskega fanta porosilo marsikatero oko. Organski se je slavje zaključilo s cesarsko pesmijo, katero je intoniral omenjeni kmetski fant. Dobro vsporejena in stopnjevana proslavitev brez dvoma zapusti trajen vtisk. Režijo prozaičnega dela in besedilo alegorije je oskrbel prof. Kobal, dekorativni del pa prof. Robida.

Kap je zadeba

včeraj popoludne pri delu v kuhinji v Sodniški ulici št. 1 52letno kuhanico Ano Fabjanovo iz Besnice pri Kranju in je bila ta takoj mrtva. Na lice mesta došli policijski zdravnik g. dr. Illner je odredil, da so njeni truplo prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Iz sodne dvorane.

Okraino sodišče ljubljansko.

Streljanje na veverice. Anton Čuden iz Loga pri Brezovici je velik neprijatelj veveric. Preskrbel si je celo nekje puško in jih je začel streliati. To pa seveda nikakor ne gre, kajti zelo lahko se zgodi, da kdaj puška mesto veverice zadene — kaj drugega. In zato najemnik lova nikakor ni bil zadovoljen s Čudnovim preganjanjem veveric. Včeraj je Čuden stal pred okrainim sodiščem. Sodnik Čudnovemu zagovoril, da bi bil stregh res samo vevericam po življenju, ni verjet in je Čudna obso-

dil na tri dni zapora. Povedal je tudi Čudnu, da one puške ne bo več videl.

Velika surovež. Dva fanta sta se zadnjič prav mirno sprehajala po Bregu, nikomur nista hotela nič žal. Kar naenkrat pridrvita od nekod v divjem diru dva mlađa pobalina, za njima pa še dva in eden od njih udari meni nič tebi nič enega od obeh fantov, pečarskega pomočnika Ivana Štruklja z vso silo z neko stvarjo — menda je bil zaprt nož — po glavi, da je Štruklja takoj obilila kri. Surovega zlikovca niso mogli dobiti, zato se je obravnavata, ki se je vršila včeraj v tej zadevi pred okrajnim sodiščem, preložila, da se dostavi med tem surovežu povabilo.

Slavnostno zborovanje „Glasbene Matice“.

Odbor »Glasbene Matice« je sklical za snoči izredni občni zbor, da po svojih skromnih močeh proslavi sedemdesetletnico svojega mnogoletnega ravnatelja g. Frana Gerbića.

Zborovanje otvoril predsednik dr. Ravnihar. Iskreno pozdravlja zborovalec ter izraža svoje veselje, da so se ravno ob ti priložnosti udeležili zborovanja v tako mnogobrojnom številu. Ker hoče sam utemeljevati predlog odbora, prosi, da prevzame predsedstvo šolski svetnik dr. Bezjak.

Dr. Ravnihar našteta nato v daljšem govoru mnogobrojne zasluge jubilanta, ki si jih je pridobil na polju glasbene umetnosti. Neprecenljive zasluge ravnatelja Gerbića za slovensko pesem so itak zname slovenskemu narodu; tudi slovenski listi so zelo priznalno pisali o njih. Bilo bi torej popolnoma odveč, ako bi ponavljali govor gospoda predlagatelja. Koncem svojega govora predlaga dr. Ravnihar, da se ravnatelja Gerbića, kateremu je slovenski narod dolžan toliko hvale, izvoli za častnega člena »Glasbene Matice«. — Živahnno ploskanje in živio-klici so pričali, da se zborovalec povsem strinjajo s stavljениm predlogom. — Predsednik dr. Bezjak da nato predlog na glasovanje. Bil je z velikim navdušenjem soglasno sprejet.

Dr. Ravnihar se ponovno zahvaljuje na mnogobrojnem obisku, nakar zaključi predsednik izredni občni zbor.

Zborovaleci so nato odkorakali na Turjaški trg pred stanovanje ravnatelja Gerbića, kjer mu je moški zbor »Glasbene Matice« pod vodstvom koncertnega ravnatelja gosp. Matije Hubada priredil podoknico. Zapel je tri izmed slavljenčevih novejših skladb in sicer »Slanca«, »Vinska« in »Lahko noč«. S svojim krasnim petjem je moški zbor dokazal, da ima »Glasb. Matice« v njem izborne moči. Splošna sodba je bila, da tako popolnega zabora »Matice« še ni imela.

Po končanem petju je prišel med svoje ljubljene pevce slavljenec, ki se je za izkazane mu simpatije prisreno zahvalil. Njegov govor so sprejeli pevci s krepkim »Zivio!«

Danes dopoldne se pokloni slavljenec odbor »Glasbene Matice« ter deputacija pevskega zabora. Ob ti priliki se podari prezaslužnemu skladatelju in ravnatelju malo darilo v spomin njegove sedemdesetletnice.

Najnovejše vesti.

Cesarjev god.

S. — Dunaj, 5. oktobra. Cesarjev god se je obhajal na Dunaju in v vseh provincialnih mestih s slavnostnimi službami božjimi in garnizijskimi slavnostmi.

Nov ruski poslanik na Dunaju.

Z. — Dunaj, 5. oktobra. Namesto dosedanjega ruskega poslanika na dunajskem dvoru Urossova je imenovan — kakor se poroča — bivši ruski poslanik v Bukarešti Mihajlo Nikolajević pl. Gier, sin bivšega ruskega ministrskega predsednika.

Rumunski kralj bolan.

F. — Bukarešta, 5. oktobra. Kralj Karel je zbolel. Zdravnički so mu

prepovedali, da se ne sme udeležiti vojaških manevrov.

Sestanek ruskega carja in nemškega cesarja.

A. — Frankobrod, 5. oktobra. »Frankfurter Zeitung« poroča, da se sestanek med russkim carjem Nikolajem in nemškim cesarjem Viljemom ne bo vršil v Friedbergu, temveč še le pozneje v severni Nemčiji. Berolinski »Lokal-Anzeiger« pa zatrjuje, da je ta vest nepravilna in da se oba vladarja sestaneta, kakor hitro ozdravi ruska carica. Ruski car bo potem vrnil Viljemu v Pottsdammu obisk.

Požar.

A. — Gradee, 5. oktobra. Znana turistovska hiša pri Gamsu pri Frohnleitnu je včeraj pogorela. Neka ženska, ki je hotela svoje stvari rešiti, je zašla pri tem v ogenj in zgorela.

Prebrisan slepar.

B. — Budimpešta, 5. oktobra. Uradnik tukajšnjega zemljiškega kreditnega zavoda z imenom Sasović je prodal s pomočjo ponarejenih listin neko veliko hišo, ki ni bila njezina last, nekemu Židu z imenom Sonnenberg, od katerega je sprejel delno odplačilo 180.000 K. Nato je neznano kam izginil.

Nesreča na morju.

A. — Panama, 5. oktobra. Pri Punte Guratina je eksplodiral na parniku Kuriány kotel. Parnik se je vsled tega potopil in z njim vred 70 oseb, od teh 27 pasažirjev I. razreda.

Železniške nesreče.

B. — Deva, 5. oktobra. Tukaj sta trčila včeraj dopoldne dva tovorna vlaka skupaj. Več vagonov je razbitih. Blaga je za več tisoč kron uničenega. Ranjen ni bil pri tej nesreči nihče.

B. — Neutra, 5. oktobra. Na postaji Nagy-Turány sta trčila skupaj dva tovorna vlaka. Več vozov je razbitih. Ranjen ni nihče.

Velik morski volk.

Q. — Trst, 5. oktobra. Včeraj so opazili v istrskih vodah izredno velikega morskega volka, ki je 5 m dolg. To je največji morski volk, ki se je dosedaj opazil v Jadranskem morju.

Za kratek čas.

Odlomek iz trnovske procesije.

Visok ženski glas: »Še en ocenaš in eno češčenosimarijo, da bi kole Rabce ne pozeble!«

Nizek moški glas: »Molči, molči baba neumna!«

Prejšnji ženski glas: »Vsaj še motovilee ni zunaj!«

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Borzna poročila.

Dunaj, 5. oktobra. Predvčerajšnjo razpoloženje na tukajšnji borzi se včeraj ni moglo izboljšati, kar je zlasti v kulisi močno vplivalo na vse kurze. V kulisi so pridobile le akcije Unionbanke in v šranki akcije ogrske agrarne banke, ter praške kreditne banke. Prioritete južne železnic.

so se zopet poslabšale. Popoldan je postal tendenca nekoliko vztrajnejša. Devize so bile včeraj nekoliko znizjane.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurz dunajske borze 4. oktobra 1910.

Dolžnosť posljedje	Denarji	Diegovi
4% majevna renta	93-15	93-35
4 2/5% srebrna renta	97-05	97-25
4% avstr. kronska renta	93-15	93-35
4% ogr.	91-60	91-80
4% kranjsko "deželino" posojilo	96-	97-
4%, k. o. češke dež. banke	94-	95-

Sečke	226—	232—
Srečke iz 1. 1860 1/4	322—	328—
" 1864 . . .	156-25	162-25
" zemeljske I. izdaje	298-50	304-50
" II. ogrske hipotečne	248-75	285-25
" dun. komunalne	529—	539—
" avstr. kreditne	519-75	529-75
" ljubljanske	89-75	95-75
" avstr. rdeč. kriza	62—	66—
" ogr.	38-50	42-50
" bazilika . . .	28-60	32-60
" turške . . .	256-10	257-10

Bohino.	444—	446—
Ljubljanske kreditne banke	664-75	665-75
Avstr. kreditnega zavoda	537-14	558-25
Dunajske bančne družbe	116-50	117-50
Južne železnice	760-50	761-50
Državne železnice	766-25	767-25
Alpine-Montan	268—	270—
Češke sladkorne družbe	272—	273—

Valute.

Cekini 11-37 11-41

Marke 117-60 117-80

Franki 95-40 95-50

Lire 94-47⁵ 94-67⁵

Rubli 254-50 255-25

Majboljša ura sedanjosti:

zlata, srebrna, tula, nikeljnasta in jek

Razne prevode

Iz nemščine v slovenščino
cirkularjev, pisem in drugih tiakov
oskrbi **česno** v tej stroki izvedba
urednik.

Naslov v upravnosti „Slov.
Naroda“

Prešernove slike

posta in pošta po poštini posreduje

Iv. Bonač v Ljubljani.

Cena sklad 5 krov. 2073

Ustanovljena leta 1882.

23

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavoso

v lastnem zadružnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18
je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 88,116.121-11
upravnega premoženja K 20,773.510-59

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$,

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim premetom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20,000.000

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ x $1\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije; na menice po 6%.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. Izven nedelj in praznikov.

Telefon št. 185.

Poštne hranilnice račun št. 828.405.

„Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani“

registrirana zadruga z omejenoim jamstvom

Uradni prestari: Štefanburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po $4\frac{1}{2}\%$; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobri stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na najrazličnejše načine. — **Havnostna menjalnica:** zamenja tuj denar, prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko. — **Ekskomptira trgovske menice.** — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic, dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pismeno v zadružni pisarni.

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

Usojam si vlijudno opozoriti, da sem prevzel

glavno zastopstvo „Prve Češke življenske zavarovalnice, najcenejši zavod na kontinentu.“

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Stritarjeva ulica štev. 2.

priporoča promese na
Dunajske komunalne srečke à

K 18 —

Zrebanje —
2. novembra.

Glavni dobitek

K 300.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po čistih $4\frac{1}{2}\%$

Dolžnost

vsakega Slovenca je, da sklene zavarovalno pogodbo bodisi za življenje, ali pa proti požaru le pri slovenski banki »SLAVIJI«.

Podpirajmo torej domač slovanski zavod, da more naložo, ki si jo je stavil, izpolniti v najširšem obsegu.

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi

je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

.. Ogromni rezervni fond K 48,812.787 — jamčilo za popolno varnost. ..

Banka „SLAVIJA“

ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.

Banka „SLAVIJA“

razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom.

Banka „SLAVIJA“

razdeljuje ves čisti dobitek svojim članom.

Banka „SLAVIJA“

je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Banka „SLAVIJA“

gmočno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim dobrodelnim namenom.

Banka „SLAVIJA“

stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.

Vsa pojasnila daje drage volje

generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

N a p e n j e n
o

.. Največji, najvarnejši
slovenski denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 3.

.. Največji, najvarnejši
slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1909 nad 518 milijonov krov.

Obstoječih vlog nad 38 milijonov krov.

Rezervni zaklad nad 1 milijon krov.

Za varnost vloženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vse svojo močjo. Izguba vloženega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželnih vlasti, izključena vsaka spekulacija z vloženim denarjem. Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo po $4\frac{1}{4}\%$, brez odbitka; nezdignjene obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema

vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Posojila na zemljišča po 5%, obresti in proti amortizaciji po najmanj $1\frac{1}{4}\%$ na leto. Daje posojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa kreditno društvo.

